

Sygn. akt IV CSK 63/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku T. A. , B. G., A. G. i B. A.

przy uczestnictwie Gminy J.

o stwierdzenie zasiedzenia,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 sierpnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 7 września 2015 r., sygn. akt III Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestniczki
Gminy J. kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, nie publ., z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, nie publ., z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ. i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, nie publ.). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we

wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, nie publ.).

Zdaniem skarżących w niniejszej sprawie występuje osiem istotnych zagadnień prawnych sprowadzających się do pytań: 1) czy uzyskanie przydziału na lokal mieszkalny znajdujący się na określonej nieruchomości przesądza o posiadaniu zależnym niezabudowanej części tej nieruchomości (na którą nie udzielono przydziału) 2) czy czynności podejmowane przez właściciela nieruchomości wobec posiadacza, świadczące o przekonaniu właściciela, iż posiadacz ten nie ma żadnego tytułu prawnego wobec gruntu, a także, że władza on rzeczą w zakresie odpowiadającym prawom właściciela - mogą prowadzić do wniosku, iż właścicielowi zostało zmanifestowane zagrażające jego prawu posiadanie samoistne 3) czy otrzymanie przydziału na lokal mieszkalny, pomimo braku nawiązania stosunku najmu z właścicielem, wyklucza zasiedzenie własności zabudowanej nieruchomości, na której lokal ten się znajduje 4) w jaki sposób, poza dokonaniem przez B. i W. A. (nie płacenie czynszu, budowa nowego budynku i przebudowa istniejącego bez zgody właściciela, odmowa zawarcia umowy dzierżawy, traktowanie przez urzędy jako właściciela, prowadzenie działalności gospodarczej bez zgody właściciela), należy zmanifestować na zewnątrz przejawy władania rzeczą w sposób prowadzący do zmiany charakteru posiadania z zależnego na samoistne 5) czy zmianę charakteru posiadania należało manifestować Skarbowi Państwa - Urzędowi Miasta J., w sytuacji gdy właścicielem nieruchomości w 1972 r. był Skarb Państwa *statio fisci* Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, a właścicielem budynku była spółka akcyjna „J.” 6) czy gdyby uznać, iż w wyniku wydania decyzji o przydziale na lokal mieszkalny, powstał z mocy prawa stosunek najmu - to czy nawiązał się on z właścicielem gruntu (Skarbem Państwa) czy też z właścicielem budynku, w którym ten lokal się mieści (wieczystym dzierżawcą) 7) czy ważna jest decyzja o przydziale na lokal mieszkalny, którego stan techniczny uniemożliwia zamieszkiwanie, w świetle dekretu o publicznej gospodarce lokalami oraz dekretu o wykańczaniu budowy i nadbudowie niektórych budynków mieszkalnych 8) czy dochodzi do powstania stosunku najmu w wyniku wydania decyzji o przydziale lokalu, jeżeli przez cały

okres trwania zamieszkiwania użytkownik nie płaci czynszu, nie zostało zawarte pisemne potwierdzenie warunków najmu, ani nie były spełniane żadne inne wymogi wynikające z obowiązujących wówczas przepisów (dekret o najmie lokali, dekret o publicznej gospodarce lokalami, ustawa prawo lokalowe), zaś właściciel w żaden sposób nie egzekwował swojego prawa.

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżących nie spełniają wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Skarżący nie przytoczyli ani nie uzasadnili takich argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, nie skonkretyzowali przepisów, z którymi związali zaprezentowane problemy prawne. Nie wyjaśnili, dlaczego te zagadnienia mają charakter istotny. W zasadzie ograniczyli się do sformułowania szeregu pytań, nie przeprowadzając żadnego pogłębionego wywodu prawnego dla wykazania, że ich wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Przy formułowaniu zagadnień prawnych pominęli, iż powinny one odpowiadać wymogowi pytania do rozstrzygnięcia, czyli wyznaczającego dwie możliwe odpowiedzi, w sposób zbliżony do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.). Ponadto wskazane przez skarżących zagadnienia prawne, nie mają charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniami w tej właśnie sprawie, częściowo związanymi z kwestiami nie podnoszonymi w toku postępowania.

Istota posiadania samoistnego i posiadania zależnego oraz jego związek z okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy, była już wielokrotnie wyjaśniana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz. 43; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r., III CZP 8/14, OSNC 2015, nr 1, poz. 6; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, OSNCP 1992, nr 4, poz. 48, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1961 r., CR 961/60, NP. 1962, nr 12, s. 1688, z dnia 7 maja 1986 r., III CRN 60/86, OSNCP 1987, nr 9, poz. 138, z dnia 4 października 1979 r., III CRN 163/79, OSNCP 1980, nr 5, poz. 95, z dnia

9 października 1996 r., III CKU 8/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 38, z dnia 16 stycznia 2001 r., II CKN 901/00, nie publ., z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 184/10, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 24, z dnia 11 marca 2009 r., I CSK 360/08, nie publ.; z dnia 17 czerwca 2015 r., I CSK 309/14, nie publ.; z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 188/14, nie publ.; z dnia 3 października 2014 r., V CSK 579/13, nie publ.; z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 425/10, OSNC-ZD nr B/2012, poz. 27, z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 336/13, OSNC-ZD 2016, nr 1, poz. 16, z dnia 12 grudnia 2014 r., IV CSK 271/13, nie publ., z dnia 20 marca 2014 r., II CSK 279/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 35). Nie zachodzi więc potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie. Podkreślenia wymaga, iż w tego rodzaju sprawach istotne znaczenie dla kwalifikacji posiadania jako samoistnego lub zależnego i dokonania subsumpcji pod określoną normę prawną, ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych, a więc kwestie usuwające się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 k.p.c.). Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie kwalifikacji posiadania, w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06, nie publ., z dnia

29 listopada 2007 r., II CSK 460/07, nie publ., z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 2 grudnia 2011 r., III CSK 31/11, nie publ.).

Skonfrontowanie rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w wyżej wskazanym rozumieniu. Skarżący odnieśli tę przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia prawa materialnego i procesowego ujętych w ramach podstaw skargi kasacyjnej, ale w przedstawionym uzasadnieniu wniosku brak jest takich argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez sąd drugiej instancji i wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym. Analiza wniosku i jego lakonicznej argumentacji, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni prawa. Sprawa, w której wniesiono skargę była już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy w sprawie IV CSK 360/14, a zapadłe rozstrzygnięcie nie pozostaje w sprzeczności z dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 marca 2015 r. wykładnią prawa i jako takie odpowiada prawu.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.) o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c., 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 7 pkt 1 i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst. jedn.: Dz.U. z 2013 r., poz. 490, ze zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

jw